

Tjörns Naturskyddsförening

Verksamhetsberättelse för 2020

Tjörns Naturskyddsförening utgör en krets av Naturskyddsföreningen, som sammanlagt hade cirka 206 000 medlemmar under 2020. TNF har under året haft totalt 400 medlemmar. Såväl nationellt som lokalt är det en liten minskning vilket anses bero på att medlemsregistret uppdaterats och moderniserats.

Styrelsen har under verksamhetsåret 2020 bestått av 11 styrelseledamöter som har träffats 11 gånger på ordinarie styrelsemöten och dessutom har olika konstellationer träffats i mindre arbetsgrupper däremellan. Gruppernas arbete redovisas nedan.

Styrelsen har också gjort två studiebesök, ett på Ängholmens avloppsreningsverk och ett på Egnahemsfabriken, samt haft besök av Linus Kron, VD på Västkuststiftelsen, och Joakim Wenner från Omställning Tjörn.

Röjningar och strandstädningar är några av de aktiviteter som Naturskyddsföreningen på Tjörn arbetar med. Att hålla landskapet öppet är livsviktigt för många arter.
Foto: Karin Haby

Tjörns naturskyddsförening har fem arbetsgrupper som arbetar med olika verksamhetsområden: programgruppen, skogsgruppen, ängs- och hagmarksgruppen, fågelgruppen och plangruppen.

Programgruppen

Under 2020 genomfördes de planerade programpunkter som bedömdes säkra enligt rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten. Det innebär att inomhusaktiviteter fick ställas in och utomhusaktiviteter anpassades vad gäller antal deltagare.

Året inleddes med traditionsenligt årsmöte på Billströmska folkhögskolan i januari med föreläsning av Mia Svedäng (SNF) om våtmarkernas betydelse och Kristian Littke (vice ordförande TNF) berättade om arbetet med våtmarker på Tjörn.

På årsmötet delades utmärkelsen *Årets naturvårdare på Tjörn* ut till Stig och Börje Ingvarsson. Stig och Börje får naturskyddsföreningens utmärkelse för att de tillsammans har visat ett genuint intresse för naturvård genom detaljerade florastudier samt besjälat arbete med att återställa betesmarker på Tjörn. Genom medvetet röjningsarbete och kontinuerlig djurhållning i hagmarksområdena norr om Bö tjärn har en skiftande naturmiljö med ökad mångfald i flora och fauna återskapats.

Mötet om Strandskydd på biblioteket i Skärhamn kunde också genomföras, och kvällen innebär fruktbara samtal med samarrangörerna Skärhamns samhällsförening och Föreningen Strandskyddarna som besökte oss och förläste samt svarade på frågor.

Strandstädningen i Brevik i mars samt alla röjningar under året kunde också genomföras, liksom det traditionsenliga slättergillet på Änga på Härön. Blomstervandringarna på Björshuvet och Härön blev glädjande nog också av, liksom två tillfällen med skogsbad på Sundsby i samarrangemang med Tjörns kommun.

Däremot tvingades vi ställa in hållbarhetsföreläsningen med Johanna Ståhl, medan skördemarknaden på Sundsby liksom familjedagen på Nordiska Akvarellmuseet där vi skulle medverkat ställdes in av de ansvariga. Även den planerade studiecirkeln *Ett hållbart liv* behövde tyvärr ställas in.

Sammantaget är vi ändå nöjda med 2020 ur programsynpunkt då våra aktiviteter lyckligtvis oftast är utomhus och därför inte drabbats så hårt av de restriktioner som måste till ett sådant här pandemiår.

Skogsbad på Sundsby och slätter på Änga var aktiviteter som kunde genomföras 2020. Foto: Karin Haby

Ängs- och hagmarksgruppen

Gruppen har inbjudit allmänheten till nio hagmarksröjningar. Det har skett i Brevik, på Utänge Ö, Toftenäs, kommunens naturvårdsområde på Tuveslätt och Björshuvudet, framför allt.

Visst stöd i form av redskap och bränsle har utgått från Västkuststiftelsen. Utöver programmet har ytterligare hagmarkskötsel ägt rum av en trogen lite mindre grupp. Vi har satsat på marker med speciell skyddsvärd flora där betande djur sedan har hållit undan från igenväxning. Framst har detta gällt Björshuvudet som nu är mer tillgängligt och har visat upp en intressant växtlighet. Förutom de ofta besökta orkidéängarna finns även strandvallmo, kust- och sumpgentiana, sandviol, vildlin, granspira, ängsruta, låsbräken med flera.

Vi väntar fortfarande på bildning av naturreservat som tyvärr dröjt på grund av överklaganden, bland annat från kommunen.

Floravandring med kunnig guide lockade nio deltagare till Björshuvudet i början av juni. Strandstädning företogs i slutet av mars i fågelskyddsområdet i Breviks kile. Den traditionella mycket uppskattade sensommarslåttern på Härön med dess speciella flora kunde utföras med de

Strandvallmo

restriktioner som den pågående pandemin tillät.

Fågelgruppen

Under 2020 har gruppen haft ett 10-tal aktiva deltagare och ett samarbete med Göteborgs Ornitologiska Förening.

Söndagen 12 januari guidade Per Undeland vinterns örnskådning vid vattnen runt Mjörn. Inga (!) havsörnar men många sjöfåglar som bergand och salskrake sågs av de 38 nöjda deltagarna.

”Vinterfåglar inpå Knuten” den 25 januari uppmärksammades på Märkestens kvarn genom att medlemmar hjälpte besökare med tips om fågelmatning och fågelböcker. Totalt rapporterades från 40 fågelmatningar på Tjörn.

Fågelvandringar vid Breviks kile alla onsdagskvällar under perioden 1 april – 27 maj. Skådningarna uppvisade samma stora intresse som tidigare år

Vadarskådningar vid Breviks kile alla torsdagskvällar under perioden 9 juli – 24 september. Många sommargäster deltog och kunde njuta av den vackra naturen och de rastande arktiska vadarna. Deltagandet i dessa sommarskådningar har klart ökat genom åren och vi ser med glädje att även Göteborgsskådarna har hittat hit. Korttålrkan som upptäcktes den 20 augusti uppmärksammades i Fåglar på Västkusten nr 4/2020. Markägaren fick åtskilliga körskador på grund av det stora intresset men har ersatts med grus till parkeringen och tackats av GOF med en fågel-tavla.

Skådarna har uppmuntrats att rapportera sin fynd vilket utgjorde 209 arter och medfört att 277 arter totalt finns rapporterade på Tjörn.

Korttålrka i Breviks kile.
Foto: Roberth Gustavsson

Skogsgruppen

Skogsgruppen har inte varit aktiv under 2020.

Plangruppen

Plangruppen har under 2020 bestått av 6 medlemmar som fortsatt arbeta med olika remisser från kommunen i plan- och byggfrågor och med att bevaka olika andra kommunala frågor. Plangruppen har haft gruppmöten inför de ordinarie styrelsemötena för att planera beslut, och bearbeta yttranden, i frågor som berört gruppens arbete. Under året har behovet att ytterligare förstärka klimatarbetet vuxit fram ur arbetet med planfrågorna och från 2021 kommer en ny arbetsgrupp arbeta särskilt med de frågorna.

Plangruppen har fått ett antal förhandsbesked på remiss, det vill säga ansökningar om att få bygga utanför detaljplanelagda områden. För flertalet av dessa har TNF yttrat sig och i de flesta fall yrkat på avslag, ofta i samklang med kommunens tjänstemän. Skälen till TNFs negativa yttranden beträffande utomplansbebyggelsen har bland annat varit att ett utspritt boende för lång tid binder befolkning på Tjörn i en mer energiberoende, och därmed klimat-/miljöpåverkande, transportapparat. Andra skäl är kopplade till de svårigheter som finns med tillfredsställande vatten- och avloppslösningar (brist på tjänligt vatten och ökad risk för bidrag till övergödning). Ibland ligger också den planerade bebyggelsen i närheten av stora naturvärden och kan medföra en förändrad landskapsbild.

En bärande idé med plangruppens arbete har varit att påminna politiker och tjänstemän i kommunen om natur-, miljö- och klimatfrågor som man påstår vara viktigt i den politiska retoriken. Plangruppen har fortsatt sin dialog med handläggare inom samhällsbyggnadsförvaltningen och bedömer att det finns intresse av fortsatta samtal.

Tjörns kommun har beslutat ta fram en ny översiktsplan med start 2021. Från TNFs sida ser vi det som helt nödvändigt att översiktsplaneringen fortsättningsvis sker med stark koppling till en strategisk miljöbedömning. Vi förutsätter att kommunen därmed kan ta till vara vår tidiga medverkan i framtagande av den nya översiktsplanen.

För Tjörns Naturskyddsförenings styrelse, i maj 2021.
Sverker Molander, ordförande